

The Antique Pattern Library

For more information, please see our website at: <http://www.antiquepatternlibrary.org>

This is a scan of an antique book that is, to the best of our knowledge, in the public domain. The scan itself has been photo-edited for readability, and is licensed under the **Creative Commons** Attribution-NonCommercial-ShareAlike License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/> or send a letter to Creative Commons, 559 Nathan Abbott Way, Stanford, California 94305, USA.

You may share copies or printouts of this scan freely. You may not sell copies or printouts.

Donated by

Erik & Corrine Meeuwis

06.2009

PENÉLOPÉ,
OF
MAANDWERK
AAN HET
VROUWELIJK GESLACHT
TOEGEWIJD.

BEVATTENDE:
DE BESCHRIJVING EN AFBEELDING VAN
ALLERHANDE SOORTEN VAN VROUWELIJKE HANDWERKEN,
BENEVENS
EENIGE LEKTUUR, OVER ONDERWERPEN
UIT DEN VROUWELIJKEN KRING.

DOOR
A. B. VAN MEERTEN,
GEB. SCHILPEROORT.

C. J. A. Beijerinck
G. J. A. Beijerinck
VIe DEEL, I^e STUK, N^o. I.

TE AMSTERDAM,
BIJ G. J. A. BEIJERINCK.
1830.

V.D. 1° S. 2° 1.

C. Berougep del.

J. Sluiter sculp.

Werkmandje van ryst

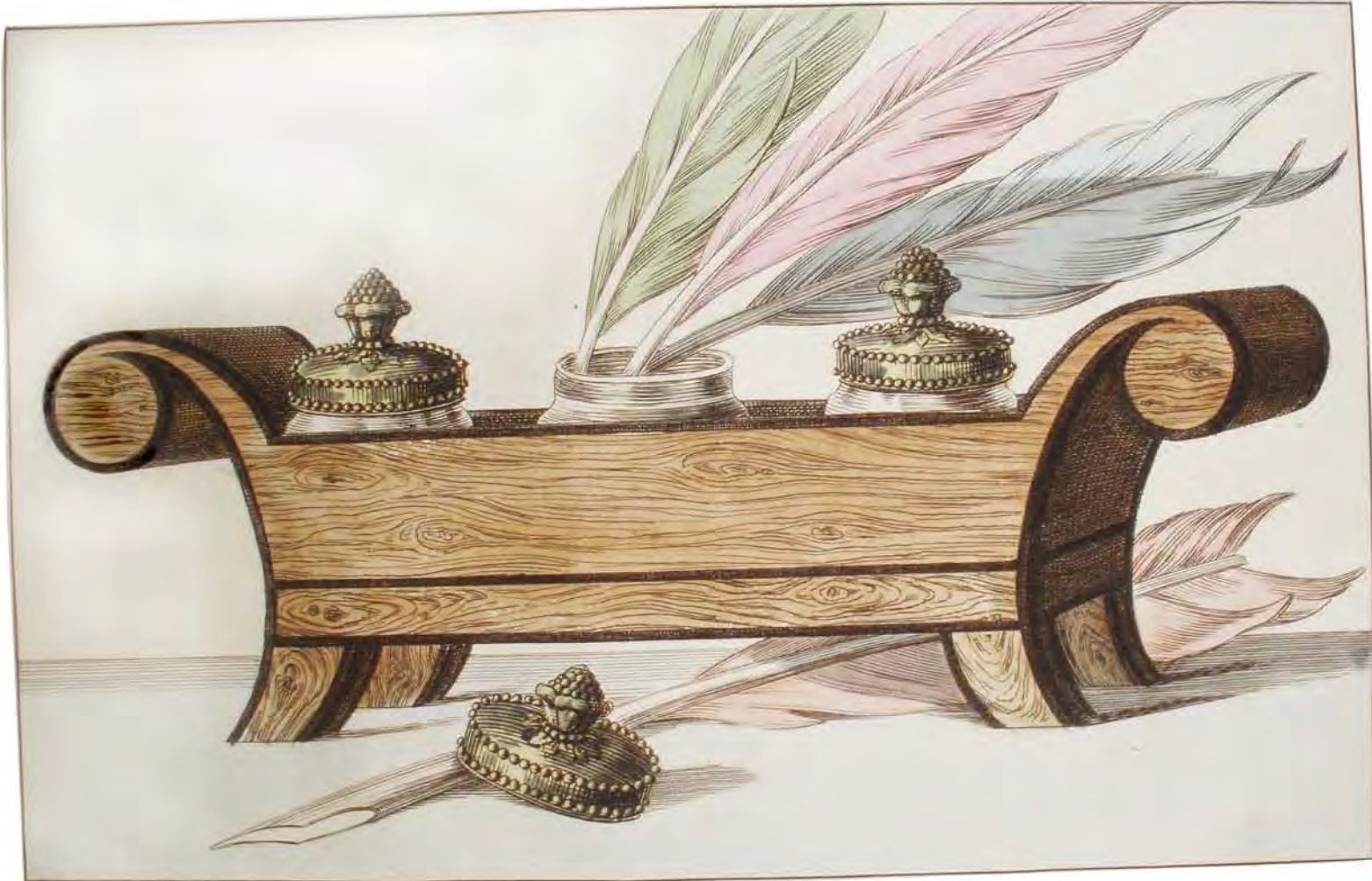

EEN MANDJE VAN EETBARE WAREN.

Nadat de baars ons zijne schubben, de walvisch zijn balein, de oesters hare parels, zoo vele planten ons hare graankorrels, ten behoeve van vrouwelijke uitvinding en vlijt gegeven hebben, is de tijd gekomen, in welken wij de *voorraad-kamers* op schatting zetten, en gierst- en rijstvat en kruidnagel-doos zullen dwingen ons haren inhoud af te staan, om uit denzelfven, onderscheidene handwerkjes te vormen.

De kosten voor dezen kleinen, éleganten arbeid zullen gering zijn, maar *geduld*, lieve dames! *geduld*, daarop zal het wel voornamelijk aankomen. De benoodigheden tot dit werk zijn ook gemakkelijk te verkrijgen; eenige stukjes bordpapier, eene handvol rijst, en eene lapje taf voor voering, ziet hier al wat men behoeft, om een aardig, bevallig mandje te maken.

Snijdt u een' ovalen bodem van dik bordpapier, 13 Ned. duim lang en 10 breed; beplakt dit van buiten en van binnen met zwaar wit velin papier; snijdt twee randen van matig dik karton, omtrent $1\frac{1}{2}$ duim breed, en zoo lang dat zij den bodem kunnen omvatten, welken men insgelijks, doch slechts aan ééne zijde met papier beplakt. Even zoo snijdt en beplakt

door den schrijver of de schrijfster gekozen, naarmate de stemming is, in welke zij zich bevinden. Het *hemelsblauw* teekent eene ernstige stemming aan, in welke men de zorgen der aarde, als het mogelijk is, vergeten wil. De *rozeroode* pen wordt genomen als een zinnebeeld van de genoegelijke zielsgesteldheid, welke over alles, wat zich aan ons oog vertoont, eenen helderen sluijer werpt. De *oranje* kleur herinnert ons de bloem van die verw, in het Fransch *souci* genaamd en aan de bezorgde zielsgesteldheid van schrijver of schrijfster voegende. Eindelijk neemt men de *groene* pen in de hand als de hoop weder in het hart begint te herleven en men de zorgen en verdrietelijkheden ter zijde denkt te zetten.

Nog behoort bij dit cadeau eene portefeuille of een foudraal van zacht roze- of eenig ander gekleurd papier, in den vorm van een album, in hetwelk 12 dozijn dubbel gevouwen blaadjes, van keurig velin papier, voor briefjes moeten liggen. Ieder papier is met een eenvoudig maar smaakvol gedrukt of geschilderd randje versierd, en het eerste heeft daarenboven een vignet in het grijs tot sieraad.

EEN BEURSJE VAN ZILVERLINT.

De grond van deze beursjes, door eene kinderhand te vervaardigen, is Fransch merinos of wel vlaggedoek. De stof met welke men ze benaait, smal knooplint, ter wederzijde met een smal zilveren randje ingeweven. Dit merinos naait men

op eenen koker van karton, met een of ander papier beplakt, nadat men in de lengte en in de breedte draden uitgetrokken en daardoor opene ruitjes gevormd heeft, door 10 of meer draden b. v. uit te halen en even zoo veel laten liggen. Ook naait men er, wanneer het aan een knipje moet, van boven een smal zoompje, anders een schuifje aan. Het deursje op de rol naajende, legt men de twee uiterste eindjes op elkander, en naait die zoo er in vast. Verder steekt men het lint in eene rijgpen, en rijgt daarmede eerst in de lengte, vervolgens in de breedte, door alle openingen heen; slechts zorg dragende, dat het niet draaije. Dit is dan ook wel het eenige wat omtrent dit werkje in het oog te houden is. Een kwastje van dezelfde stof, maakt het sieraad van onderen uit. Wit merinos met wit lint en goud, doet ook eene zeer goede uitwerking.

EEN LAMPENKLEEDJE

dat zeer eenvoudig, zeer onkostbaar en in eenen lieven smaak is. De stof op welke men borduurt is katoenfluweel; die met welke men borduurt saaijet; doch zulke fijne, fraaije, zijdeachtige saaijet, dat zij hetzelfde uitwerksel doet, als zijde, en de nuances even zeer in één smelten. Tot patroon kan men natuurlijker wijs nemen wat men goedvindt; een eenvoudige rand van wijngaardbladen doet echter eene zeer goede uitwerking. Men neemt hiertoe drierlei nuances van groen; als *geel-*

— 7 —

groen, *bruin-groen* en *blauw-groen*. Echter dient men van elk wel 8 of 9 afdeelingen te hebben, van het heele lichte af tot het donkere toe.

Voor de franje neemt men gewone saaijet, met welke men tapisserie naait, in vele nuances; maakt daarvan eene franje op de hand; deze moet gij niet *uitborstelen*, maar *uitkammen*, met een fijn kammetje, ter wederzijde, zoodat al de draden los en vlossig zijn. Even zoo behandelt gij de tweedé, maakt en naait die nu aan de eerste: deze beide franjes vervolgens te zamen kammende: zoo ook de derde, vierde en vijfde nuance; waarna gij al de franjes nog eens goed uitkamt, met eene scherpe schaar al de oneffenheden afsnijdt, en al zoo de franje om het tapijtje zet.

SYBERISCHE POLS-MOFJES.

Geen wonder, mijne vriendinnen! dat men in zulk een koud land, als *Siberië*, bedacht is, op alles wat de warmtestof in de lichamen bewaren kan; en wat zwaarigheid, indien wij daar het een en ander van overnemen, hetwelk ons waarlijk in winters, als den afgeloopenen, genoeg te pas kan komen, en hiertoe behooren deze pols-mofjes, geschikt om onder den japon of den jas te dragen. Zij worden van allerlei soort, en *stof* en *verw* vervaardigd, en zijn zeer spoedig gereed. Men kan ze *hekelen* of *breiden*, *grof* of *fijn met* of *zonder franjes*. Ik wil eens dat paar beschrijven, dat voor mij ligt en dat van zeer fijne saaijet op 2 naalden

met 130 steken is opgezet. Hiermede breidt men rijkelijc 3 Ned. duimen hoog, regts en averegts in licht hemelsblauw; vervolgens neemt men 9 of 6 nuances geel tot bruin en breidt daarmede een of ander werkje. Dit geëindigd zijnde, breidt men er eenen breeden rand aan van puntjes, (hierna op te geven;) 5 puntjes hoog is voldoende. Eindelijk breidt men daarop nog even hoog **den eenvoudigen regtschen en averegtschen steek**; dit **eind wordt omgeslagen naar binnen toe, even als het bovenste eind, waarom men dit op de hoogte, waar het moet omgevouwen worden, met gaatjes breidt, hetwelk, alzo omgeslagen zijnde, puntjes vormt.**

Men breidt om de 3 toeren eenen draad wol er in, en wel op deze wijs: Neemt een stuk van een blad *watten*, hecht dit aan een' spijker of zoo iets vast, en trekt nu al achteruit loopende eenen draad, zoo dik als gewone labedist-wol, uit hetzelfde; omtrent op de wijze, als de baanders of touwtrekkers doen. Dezen draad houdt men achter het werk en vat om de 4 of 5 steken een gedeelte daarvan mede op, niet dikker dan dat het even vast houdt; dit geeft een luchtig voersel, hetwelk tevens zeer warm is.

De tweede soort van mofjes, is veel eenvoudiger, en eigenlijk veel warmer. Men zet op de naalden 45 steken op, van gewone borduur-wol, en breidt daarvan regtsche en averegtsche ribbetjes van 3 steken, zoo hoog men dit verkiest. Nu maakt men franje op een houtje, zoo als voor de lampenkleedjes, maar in verschillende

nuances, 6, 8 of 10 toeren, naait met saaijet, de eerste nuance, boven aan de mof, snijdt, kamt en borstelt die goed uit; vervolgt met de tweede en derde nuance tot zij er alle op genaaid zijn, telkens iedere nuance uitsnijdende, uitkammende en uitborstelende. Hiermede zijn deze mofjes gereed, men kan ze, des begeerende, ook in nuances breiden, doch daar de mofjes onder den jas of het kleed komen, en alleen de franje zichtbaar is, is dit wel schier niet noodig. Bij het opnaaijen, draagt men alleen zorg, het mofje niet in te trekken. Dit komt men veel voor, door de 8 laatste toeren regt te breiden. Deze opgave is alleen voor eene dunne hand geschikt, voor eene dikkere dient men wel 51 steken te nemen.

NOG IETS OVER HET WERKEN IN HAAR.

Het is met deze kunst even als met iedere andere; zij is voor veel volmaking vatbaar, en dezelve door drie verschillende kunstenaars ziende beoefenen, zal men wellicht drie verschillende handgrepen zien gebruiken. Men zou dan kwalijk doen, meenende dat men deze of eenige andere kunst goed verstond, de gelegenheid te verzuimen, nog iets meer en beters van dezelve te leeren. Zoo althans dacht ik er over, toen mij onlangs de gelegenheid werd aangeboden, om op nieuw eenige lessen in het haarwerk te nemen, en ik aarzelde niet mij eene aanmerkelijke opoffering van tijd en geld daar-

voor te getroosten. In vele opzichten kwam de manier overeen met die, welke men mij te voren geleerd had, doch ook in menig ander opzicht, vond ik dezelve anders en beter. Ik wil dan hier het resultaat van mijne oefeningen mededeelen. Men vergelijke dit, met het vroeger opgegevene, oordeele en kieze.

De eerste bereiding, welke de haren moeten ondergaan, is, dat zij in bosjes gebonden, gelijk afgesneden, en in wit zeepsop uitgewasschen worden; vervolgens worden zij gekookt in wijngeest, waardoor zij zacht en buigzaam worden.

Nu neemt men eenige haren bij elkander, zoo veel, dat zij, nat en met een mesje uitgestreken zijnde, de breedte hebben van twee Ned. strepen; bestrijkt deze van boven en van onderen met de toebereide vischlijm, en strijkt met een stukje ivoor, dat eenigzins scherp is, b. v. met een klein vouwbeen, op een ander stukje ivoor, (een vierkant viesje in eene viesjes-doos b. v.) het haar glad uit, waarna gij het tusschen de vingers doorhaalt; dit herhaalt gij, misschien 10 of 12 malen, telkens tegen den dag ziende, of er ook een haartje dwars ligt. De haren mogen volstrekt niet *op*, maar moeten *nevens* elkander liggen, en toch ook weer zoo digt, dat dezelve wezenlijk zich aanraken, want als de opening tusschen beide, alleen door de lijm gevuld is, houdt het niet bij het snijden; en van deze voorbereiding *het rigten*, zoo als men het noemt, van het haar, hangt zoo verhaasd veel af. Daar de lijm altijd beter in den warmen

dan in den kouden staat werkt, zet men het fleschje in een kopje warm water op een komfoortje.

Een aantal zulke *gerigte* haren, van omtrent een palm lengte, gereed hebbende, begint men dezelve tot blaadjes te snijden. Daar zij echter zoo ligt wegspringen, doet men wel, een servet voor zich op de tafel, en over den schoot te leggen, waarop de verlorene spoediger gevonden worden. Nu neemt men het harenlintje tusschen den duim en wijsvinger der linkerhand, zoodat het op den middelsten vinger komt te liggen, knipt er door twee schuine sneden, eene punt aan, zie Fig. 1, snijdt met de meeste zorgvuldigheid de hoekjes af, zoodat het een zuiver halfrond worde, zie Fig. 2, keert het lintje om, dat de ronde punt op uwen middelsten vinger naar u toe ligt, en snijdt met eene zeer fijne en scherpe schaar, het blaadje, (want dit moet het worden) in de rigting zoo als de arsering het aanwijst, in het schuin af. Fig. 3. Deze schuinte vormt gij voor het tweede blad, wederom tot eene punt, Fig. 6. vervolgens tot een rond en snijdt het weder af. Zoo gaat gij voort, voor een takje *vergeet mij niet* 30 of 40 blaadjes te maken, waarbij gij als nieuweling wel op de helft meer rekenen moogt, voor degene die verongelukken.

Hebben de blaadjes de eerste bewerking ondergaan, zoo neemt men ze één voor één op, met een zeer fijn penseel, hetwelk men eenigzins in den mond bevochtigt, en legt een blaadje Fig. 4. op het ivoortje, met de punt naar beneden. Vervolgens neemt gij een zeer scherp

pennemesje, rondt met hetzelfde de bovenste zijde van het blaadje af, en snijdt van onderen, van de linker naar de rechterhand, het puntje zoo ver weg, dat het blaadje bijna de gedaante van een rond heeft, en men nergens, hoegenaamd eenige hoekigheid ontdekt, Fig. 5; want hoe weinig dit nu schijnt, zoo is het, wanneer de bloem opgemaakt is, dadelijk zichtbaar. Zoo dikwerf een blaadje voltooid is, zoo dikwerf legt men het op een stuk glas, waaronder een wit papier is geplakt. Nu gaat men ze uitzoeken en legt vijf aan vijf blaadjes, van gelijke grootte bijeen; dit gedaan zijnde, gaat men schoteltjes maken om ze op te zetten. Deze schoteltjes zijn van zeer fijn papier, en hebben deze gedaante: Fig. 13. Het schoteltje wordt nu omgevouwen, zoodat het op het steeltje komt te leggen Fig. 14. en daarna maakt men er, met den kop eener speld, of wel met een stiftje, een holligheidje in, hetwelk het den naam van schoteltje doet geven. Deze schoteltjes plakt men met de steeltjes eventjes vast op het glas, daar de blaadjes op liggen; brengt in het midden *een weinig* vischlijm en legt uwe vijf blaadjes daarin, zoodat zij in het midden goed tot één komen. Fig. 15. Heeft men het schoteltje te groot gemaakt, dan ziet men dat het er uit komt. Het was misschien niet kwaad, bruin papillotten-papier hiertoe te nemen, althans voor aanvangers: maar anders is dit een werk hetwelk geen de minste onnaauwkeurigheid duldt, en ik prijs de strengheid van mijne leermeesteresse, die mij dikwerf in een blad, hetwelk ik *voor zeer goed* hield,

eene kleine onnaauwkeurigheid aanwees, welke mij hetzelfde ter zijde deed leggen.

Om nu het hart in deze bloempjes te brengen, neemt men zoo vele haren, dat zij de dikte van eenen groven draad hebben; maakt die met speeksel door en door nat, legt ze op den middelsten vinger, en snijdt ze met de schaar zoo fijn mogelijk, als tot stof; hoe natter zij zijn hoe beter dit gaat; strijkt ze dan op het glas, brengt er een drupje vischlijm op, maakt er een papje van en brengt met het penseel er een korreltje van, in het hart van uwe bloem. Nu kunt gij met het schaartje het schoteltje van het steeltje snijden, en het bloempje tot gebruik bewaren.

Voor de blaadjes neemt men haarlintjes, maar eens zoo smal. De grootste worden met het pennemes van boven wat afgerond. Bij de kleinere behoeft dit niet. Fig. 11 en 12.

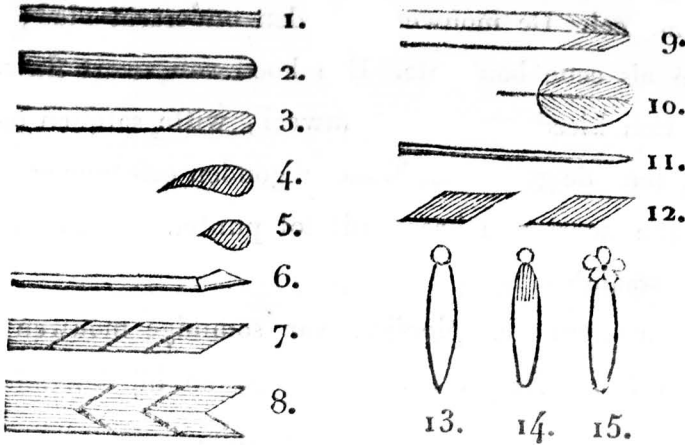
De roos en de rozebladeren vorderen mede eene geheel andere behandeling. De bladen voor de bloem zelve de (*petalen*) worden echter op dezelfde wijs gemaakt, maar veel grooter. Tot de groene bladen gaat men anders te werk. Men neemt twee haren-lintjes veel breeder dan voor de bloempjes, en snijdt die in schuine stukken, Fig. 7. Hier van een genoegzame voorraad bezittende, plakt men met wat speeksel, een stuk zeer dun goudvlies op het glas; brengt in eene regte lijn, hier op de lijm en hecht stuk voor stuk, van het afgesneden haar hier op.

Tegen deze streep brengt gij eene tweede; maar hier hebben de haren eene andere rigting. Over het midden brengt men 5 of 6 met gom bestrekenen, haren als het aärtje hetwelk midden doorloopt, Fig. 8. Hiervan snijdt men nu de blaadjes, eerst puntig van boven en vervolgens wat minder puntig van onderen, Fig. 9. Deze blaadjes moeten ook zorgvuldig met het mesje besneden worden, Fig. 10. Men kan ook, en dit is misschien nog beter, het aärtje over het blad leggen, nadat hetzelfde gevormd is; men doet hetzelfde dan een weinig overschieten, waardoor het tevens tot steeltje dienen kan.

Wil men eene roos vormen, zoo make men insgelijks een schoteltje; doch wat grooter; snijdt vijf blaadjes, al mede wat grooter dan voor de *vergeet mij niet*, plakke die, een weinig over elkander schietende, op hetzelfde; snijdt vijf blaadjes van eene kleinere, en vijf van eene nog kleinere soort; en plakke die, nadat de eerste vijf gedroogd zijn, in de roos, er ten laatste een hart inbrengende. Wil men eenen knop bewerken, zoo moet dit op het ivoor geschieden. Men plakke een blaadje, brengt er een dodje fijn geknipt haar op, en lijme vervolgens 3 of 5 blaadjes daartegen. Het lijne haar geeft de welving aan den knop (*).

(*) Ik moet mijne Lezeressen met de beschrijving van de citroenen, nog tot het volgend nummer uitstellen.

MODEBERIGTEN.

COSTUMES WAARGENOMEN BIJ EENIGE DER LAATSTE REPRESENTATIËN IN DE SCHOUWBURGEN TE PARIJS.

1. Een Grieksch kapsel, parelsnoer door de haren en over het voorhoofd; het haar van achteren gevlochten als een matje, en hieruit eenige tirebouchons hangende. Korenaren in het haar. Een kleed van witte zijden stof, bijna heel gegarneerd: lijf *à la Sevigné* met eenen haak van edel gesteente, van welken een dubbele gouden ketting afhing.

2. Een kleed van witte tulle met rouleaux in satijn, van voren drie bouquetten, wat lager dan de kniën.

3. Een kleed van rozerood satijn, met eene fichu van gaas, van voren en achteren overslaande met eenen

kraag, en met satijn geboord. Van onderen een biais van fluweel. De mouwen van den onderarm glad, van boven als eene bouffante. Een hoed van zwart fluweel.

4. Een kleed van zwart fluweel, witte satijnen mouwen, tour de gorge van blonde; gouden ceintuur en gesp en eene soort van kroon uit tot punten gevouwen linten bestaande.

5. Tusschen de plooiën van sommige mouwen zag men velerlei lintjes los hangende, en bij den minsten wind naar alle zijden zich bewegende.

6. Enkele dames hadden het Chinesche kapsel zoo hoog opgebouwd, alsof men de waardij der vrouwen thans bij de ellenmaat berekenen moest.

